



Barnkonsekvensanalys Klöverns förskola

1. Beskriv ärendet där beslutet har fattats

Inriktningen att avveckla mindre förskolor och förskolor i lokaler som inte är ändamålsenliga, i första hand förskolepaviljonger och lägenhetsförskolor, har funnits med i kommunens lokalförsörjningsarbete under ett antal år. Inriktningen att avveckla mindre förskolor och planera för större kommunala förskolor har bland annat att göra med förutsättningarna för tillagning av mat på plats på förskolorna. Tillagningskök, och möjligheterna att i övrigt bedriva effektiv förskoleverksamhet med hög kvalitet, förutsätter att förskolorna har en viss storlek.

I augusti 2022 avvecklas förskolorna Pilekvisten, Klöverns, Prästkragen och Änghög. Avvecklingarna genomförs i enlighet med bildningsnämndens lokalrevision samt kommunens lokalförsörjningsplan, samtidigt som nya förskolor startar i helt nybyggda och ändamålsenliga förskolelokaler. För den som inte önskar plats för sitt barn på någon av de nya förskolorna erbjuder bildningsnämnden plats på någon av kommunens övriga förskolor.

Bildningsförvaltningen har, utifrån ett direktiv från den politiska ledningen att titta på lösningar som innebär att samtliga barn från respektive förskola kan beredas plats på samma förskola och att personalen ska få följa med, tagit fram lösningar för respektive berörd förskola. För barnen på Klöverns förskola innebär detta att de erbjuds plats på Gertrudsgårdens förskola. Femåringarna erbjuds plats, tillsammans med barn från Pilekvistens förskola, i en nystartad femårsverksamhet på Pilevallsolan. På Klöverns förskola är 26 barn berörda av avvecklingen, varav 3 barn är aktuella för femårsverksamheten på Pilevallsolan. Därutöver finns 11 barn på förskolan som fyller 6 år under året, och som därmed ska börja förskoleklass hösten 2022.

Syftet med en barnkonsekvensanalys är att säkerställa att barns rättigheter finns med i beslutsfattandet inom en verksamhet. I genomförandet av denna analys har Barnombudsmannens stödmaterial Prövning av barnets bästa använts som inspiration.

I denna fråga har beslut redan fattats om att Klöverns förskola ska läggas ned. Barnkonsekvensanalysen görs därför i syfte att belysa hur situationen kan bli så bra som möjligt för barnen, med fokus på förslag till kompensatoriska åtgärder.

2. Inhämtning av synpunkter

Då barnen i detta fall bedömts vara alltför unga för att själva medverka i intervjuer (artikel 12) som rör förskolans nedläggning, är det i stället rektor, biträdande rektor och förskolepersonal som har intervjuats. Samma frågor har ställts vid samtliga intervjuer, se bilaga. Personalen har intervjuats gruppvis (två gruppintervjuer). Därtill har en intervju med rektor och biträdande rektor gjorts.

Intervjuerna har genomförts av Karin Jeppsson, samordnare ANDT och barnkonventionen, kultur- och fritidsförvaltningen. Intervjuerna har dokumenterats av Dragana Lapcevic, administrativ chef på bildningsförvaltningen.

Under intervjuerna har rektor, biträdande rektor och förskolepersonal bland annat fått ge sin bild av hur barnen upplever situationen. Här nedan följer en sammanfattande redogörelse utifrån respektive frågeställning.

Intervjuerna genomfördes den 19 oktober 2021.

Hur upplever ni nuvarande situation, inför kommande nedstängning av förskolan?

- Beskedet att Klöverns förskola skulle läggas ned kom som en chock. Och det fanns inledningsvis ingen plan för flytt av barn och pedagoger. Därtill har det nyligen tillträtt en ny chef, i och med omorganisationen. Mycket har hänt på kort tid, vilket medfört att tryggheten har rubbats.
- Nu har visserligen besked kommit angående flytt av barn och personal till Gertrudsgården, efter protester från vårdnadshavare. Det känns som en efterhandskonstruktion.
- Det borde ha tagits hänsyn till att området är socioekonomiskt utsatt. Personalen ifrågasätter hur man kan avveckla två kommunala förskolor i detta område. En reflektion är också hur detta är tänkt att gå ihop med 1-16-årstänket? Tidigare avvecklades den öppna förskolan, sedan flyttades fritidsgården. Här har man inte tänkt till.
- För många av barnen är förskolan det enda stället som erbjuder träning i det svenska språket. Förskolan utgör en trygghet för många vårdnadshavare och är många gånger den första kontakten med det svenska samhället. Personalen på förskolan jobbar med hela familjen. Det finns en oro för att många av 15-timmarsbarnen inte längre kommer att gå till förskolan.
- Personalen menar att det är synd och tråkigt att mindre förskolor inte behålls.

Hur bedömer ni att barnen upplever situationen?

- Barnen är inte medvetna, de är för små för att förstå detta. Men det kan givetvis inte uteslutas att de känner av personalens och vårdnadshavarnas oro.
- Vårdnadshavare är oroliga och besvikna, men har inte kunskap om hur de ska protestera. Hade inte vårdnadshavare från Pilekvistens förskola protesterat hade det nog inte hörts så mycket från vårdnadshavare på Klöverns förskola.

Hur kan ni tillsammans göra för att barnens flytt till en annan förskola ska bli så bra och trygg som möjligt? Utifrån barnens bästa, vad anser ni är viktigt att fokusera på och varför?

- Att förbereda barnen och vårdnadshavarna inför flytten. Prata om den nya förskolan och hälsa på. Det kommer att vara sammanslagning på Gertrudsgården till jul samt till sommaren. Det borde också arrangeras ett öppet hus där vårdnadshavarna bjuds in.

- Det viktigaste för vårdnadshavarna är att pedagogerna följer med vid flytten till Gertrudsgården. Det är viktigare än val av förskola. Barnen är trygga då de har personalen med sig. Vårdnadshavarna har dock reagerat på att det ska vara fyra förskolor på samma enhet, vilket skapar oro.

Några andra synpunkter eller tankar som ni vill förmedla?

- På Klöverns förskola finns det många 15-timmarsbarn. Det finns en oro för att dessa barn inte kommer till Gertrudsgården eftersom den ligger längre bort geografiskt. Dåligt väder är tillräckligt för att många vårdnadshavare väljer att hålla sina barn hemma. Många vårdnadshavare saknar körkort/bil och har inte råd med busskort. Kan det göras något för dessa barn, exempelvis utöka vistelsetiden?
- Personalen har valt att arbeta på Klöverns förskola för att den är mindre. ”Man vill kunna namnen på alla barnen”. Gertrudsgården är en stor förskola och lokalerna är annorlunda. Det finns även en oro bland personalen för att bli utplacerad på andra enheter, hur blir man i så fall mottagen där? Känns inte bra att ta någon annans plats.
- Personalen är inte nöjd med hur informationen om nedläggningen har kommunicerats ut. Det hade kunnat hanterats på ett betydligt bättre sätt. Åsikten är också att det är lite väl sent att göra en barnkonsekvensanalys nu.

3. Barnkonventionen

Denna analys tar sin utgångspunkt i följande av barnkonventionens artiklar. Artikel 2, 3, 6 och 12 utgör de bärande principerna i barnkonventionen.

- Artikel 2. Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3. Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
- Artikel 6. Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12. Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.
- Artikel 24. Barn har rätt till bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård samt till rehabilitering. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas.
- Artikel 28. Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.

4. Analys och förslag till kompensatoriska åtgärder

I detta fall är bedömning av det enskilda barnets bästa inte möjligt, utan görs på gruppnivå, det vill säga vad som bedöms vara barnens bästa.

Beslutet att avveckla Klöverns förskola bedöms ha stor påverkan på förskolebarnen, vårdnadshavarna samt personalen. Att den kommunala förskolan försvinner från området, som besitter en del socioekonomiska utmaningar, bedöms inverka negativt på tryggheten samt resultera i minskad tillgång till vägledande

stöd för många barnfamiljer. Initialt kan därmed beslutet utgöra en risk för berörda barn och deras familjer.

På längre sikt kan dock beslutet om nedläggning vara för barnens bästa (artikel 3). Klöverns förskola är en liten enhet, utan tillagningskök, som bedrivs i inhyrda lägenhetslokaler. Avvecklingen har funnits med i kommunens lokalförsörjningsplanering under flera år, och är i linje med inriktningen att ersätta mindre förskolor i lokaler som inte är ändamålsenliga, med nya större enheter i ändamålsenliga lokaler.

Det är bildningsförvaltningens bedömning att större enheter i ändamålsenliga lokaler ger bättre förutsättningar för en kostnadseffektiv verksamhet med hög kvalitet. Större enheter kan ha tillagningskök, har bättre förutsättningar ur bemanningssynpunkt och kan anställa personal med flera olika kompetenser. När det gäller de farhågor som ibland framförs när det gäller större enheter, att tryggheten för barnen skulle vara sämre än den är på mindre enheter, så motsägs det av bildningsförvaltningens erfarenheter. Även inom större enheter organiseras verksamheten för att skapa mindre sammanhang inom det stora. Enkätresultat visar att den upplevda tryggheten är hög på samtliga förskolor, oavsett storlek.

En av de viktigaste kompensatoriska åtgärderna i detta sammanhang är det beslut som redan tagits om att erbjuda barn och personal på Klöverns förskola att tillsammans flytta till Gertrudsgårdens förskola, i syfte att barn och vårdnadshavare ska kunna känna sig så trygga som möjligt. Det utökade geografiska avståndet kan dock utgöra hinder då många vårdnadshavare saknar körkort/bil och inte heller har möjlighet att cykla eller åka buss.

En farhåga är att vårdnadshavare kommer hålla sina barn hemma om avståndet till en annan förskola upplevs som alltför långt. Framför allt finns det en oro för 15-timmarsbarnen vars vårdnadshavare ofta antingen är föräldralediga eller står utanför arbetsmarknaden. Tänkbara konsekvenser är negativa effekter för dessa barns skolgång, eftersom avsaknad av förskola sannolikt innebär sämre förutsättningar att lära sig svenska samt lärande och utveckling i allmänhet (artikel 2, 6 och 28).

En kompensatorisk åtgärd skulle kunna vara att utreda möjligheten angående utökad vistelsetid för 15-timmarsbarnen. Om barnen vissa dagar kan vara på förskolan under längre tid torde nämligen sannolikheten öka att vårdnadshavarna, trots längre avstånd, anser det vara värt att lämna sina barn på förskolan.

För barn som generellt inte trivs i större sammanhang eller har svårt med förändringar kan det tänkas föreligga risk för psykisk påfrestning, exempelvis stress, vid flytten (artikel 24) samt en risk att inte trivas på en större förskola. I detta sammanhang är det angeläget att vara uppmärksam och på bästa sätt stötta det enskilda barnet och dess vårdnadshavare. Det kan behövas anpassningar i verksamheten så att alla barn på förskolan har möjlighet att utvecklas och lära sig utifrån sina förutsättningar (artikel 2, 6 och 28). Det är viktigt att ha detta i åtanke vid planering inför flytten, här är det angeläget att både personal och vårdnadshavare är delaktiga.

Därutöver är det viktigt att löpande gå ut med tydlig information gällande flytten till såväl personal som vårdnadshavare. Bristande kommunikation kan leda till

onödig oro och stress bland både personal och vårdnadshavare, vilket i sin tur kan ha negativ inverkan på barnens välbefinnande.

Kunskapsförskolan, som har god vana av att bedriva förskoleverksamhet i socioekonomiskt utsatta områden, kommer för övrigt att starta verksamhet i närheten. För de familjer som önskar ha närmare till förskolan kommer det finnas möjlighet att söka förskoleplats där.

5. Återkoppling

Rektor ansvarar för återkoppling till personalen.

Bilaga 1

Frågor till rektorer och personal på förskolorna

- Hur upplever ni nuvarande situation, inför kommande nedstängning av förskolorna?
- Hur bedömer ni att barnen upplever situationen?
- Hur kan ni tillsammans göra för att barnens flytt till en annan förskola ska bli så bra och trygg som möjligt? Utifrån barnens bästa, vad anser ni är viktigt att fokusera på och varför?
- Några andra synpunkter eller tankar som ni vill förmedla?